

geroosterde, smeug-vette billen van kuikens, de hamelbouten, de varkenspootjes en dito ooren, de vermiljoenen lappen ossenvleesch en de feestelijk getooide, met een appelsien in zijn snuit georneerden zwijnskop prijkt ....Ja, dat is de Antwerpsche weelderigheid. Jacob Jordaens heeft die, sterker, ruimer en vaster, en met meer epische wellust, met een pantheïstisch plezier van leven beter uitgedrukt dan wie ook. Hij is de groote zanger van de Antwerpsche smullebazen.

Zulke menschen als Jordaens schilderde, en zooals er nu nog velen zijn, die hadden, behalve hun afgodische vereering van de tafelgenoogens, toch ook nog smaak overgehouden voor een geestigen lach. Als zij zalig zat gegeten waren, het buiksken vol gebrast, en als ze daar nu zaten te stoven in hun vet, lijkt vette brokken van venten en wijven, dan moest er een van de snedigste koppen aan tafel oprijzen, en, terwijl de beker in de lucht rees, klonk het deuntje: een aardige grap, een leutig rijm, iets waar een mensch zijn hart aan ophalen, zijn geest aan verfrisschen kan, zoo'n historie met leuke dingen erin, waar zelfs de blozende kaken van de dikke bazin nog hooger van blaken moesten, als ze niet reeds als gezoden kreeft vermiljoen of kardinaalrood getint waren geweest vanwege de deugd der kermistafel.

Denk u nu een oogenblik het Jordaensche dekor eenigszins droger en bescheidener, een weinig minder lyrisch-somptueus, de rijke nappen en kostelijke roemers op slanken voet vervangen door glazen en flesschen, de weidsche tafel in plaats van met reebok of kapuinen, bedekt met tallooze mosselschelpen, waar zoeven de weeke bewoners uit verwijderd zijn, ingegolfd door grage volksche kelen. Het Leuvensch bier of 't Antwerpsch gersten vloeien bij stroomen. De nadorst foltert de mosseleters. Men is eindelijk voldaan. Maar nu gaan de Goudsche pijpen met lange stelen aan, en — de poëet staat recht, een algemeene leute onthaalt hem en zijn poëem: ziedaar hoe ik mij ongeveer voorstel het Antwerpsche publiek en zijn dichter, dien ik hier noemen zou: Theodoor van Rijswijck. Van Jordaens' geest, ietwat verstandelijker verfijnd, ontdaan van 't ruw naturalisme en van de epicurische geweldigheid, is toch de jolige scherts, de Antwerpsche goede luim van den dichter, die zoo heel en al de man van zijn stad was.

De legende van den epicurischen Antwerpenaar, die van zijn buik een altaar maakt, is natuurlijk ook maar een legende. Hij is wel zóó, maar er bestaan ook complexer, sensitiever wezens, die toch ook den Antwerpschen aard dragen. De gracie van een Antoon van Dijck is er ook nog, de meest sierlijke gentleman uit de schilderkunst van alle tijden.

En burgemeester Jan van Rijswijck deed aan hem denken, den fijngeestigen, gemoedelijken, snedigen en gevoeligen man, van wiens gesproken en geschreven woord zulke bekoring uitging.